

Lenkų kultūrinis palikimas Vilniuje Polish Cultural Heritage in Vilnius Polnische Kulturerbe in Vilnius Polskie dziedzictwo kulturalne w Wilnie

and visited by pilgrims from many countries. The Renaissance painting of Holy Virgin Mary, Mother of God, in the chapel is known to be magical. It was painted in tempera on oak boards in the first quarter of the 17th century. In the 17th–18th centuries goldsmiths decorated the painting with gilded silver ornaments. In the 20th century, the painting was twice adorned with papal crowns, thus granting it the title of Mother of Mercy to the Mother Mary of the Gates of Dawn. In 1993, during his visit to Vilnius, Pope John Paul II paid a special tribute to the painting.

12. Church of Sts. Apostles Peter and Paul (Antakalnio St. 1)

The most famous Baroque Vilnius church was erected in 1668–1686, however its interior was decorated up to 1704. The church has more than 2000 white glass statues. The believers venerate the miracle-working icons of the Holy Gracious Mother of God and the statue of Madrid Christ. In 1993 the church was visited by Pope John Paul II.

13. Rasos Cemetery (Rasų St.)

The most prominent cemetery of Vilnius was opened in 1801. Polish soldiers are buried opposite the central entrance. The mother of Jozefas Pilsudskis (Józef Piłsudski), along with his heart are buried in the centre of the memorial, under a black granite slab.

14. Kalvarijų Church of the Invention of the Cross (Kalvarijų St. 225) and Vilnius Calvary

The construction of the church was finished in 1669. The church was reconstructed in the 18th century into a late Baroque building. Nearby is Vilnius Calvary—35 chapels marking the Stations of the Cross (Calvary) are arranged in accordance with the way of Christ.

15. Franciscan Church (Trakų St. 9/1)

The Church of the Assumption of Holy Virgin Mary Mother of God (Franciscan church) is of gothic style (with crystal vaults still preserved) but with some Baroque shapes acquired during the 18th century. The sculpture of Holy Virgin Mary Immaculate Conception referred to the White Virgin is located in the chapel. The former monastery of the Conventual Franciscans is located next to the church.

16. House of J. Pilsudskis (J. Pilsudski) (Bokšto St. 8)

Josefas Pilsudskis (Józef Piłsudski)—the patriarch of the Polish nation, reviver and defender of the Polish independence, whose family had Lithuanian roots—spent his childhood and part of his youth here.

lived in a house on Bernardine Street and edited the poem "Grażyna". Now the literary museum of Adam Mickiewicz is located there. 7 memorial plaques commemorate the poet's living places in Vilnius.

8. Monument to A. Mickiewicz (A. Mickiewicz) (Maironio St.)

The monument to the famous poet Adomas Mickiewicz (Adam Mickiewicz) sculptured by G. Jokūbonis was unveiled in 1984. It is surrounded by slabs decorated with bas-reliefs picturing the themes of "Vėlinės" poem (sculptor H. Kuna).

9. Houses of J. Slovackis (Slovacki) and I. Kraševskis (Kraszewski) (Pilies St. 22, 24)

This is the building (Pilies St. 22) that belonged to Vilnius University in the 16th century. One of the apartments was inhabited by Professor Euzebijus Slovackis and his son, the future poet Julius Slovackis, who lived there for fifteen years and wrote his first works there after graduating from Vilnius University. A memorial plaque and a bust of Slovackis can be found in the courtyard of the house.

This Gothic 16th century house (Pilies St. 24), where Polish writer Ignacas Kraševskis (Ignacy Kraszewski) lived between 1830 and 1835. Ignacas Kraševskis wrote a lot about Lithuanian history and mythology and communicated with participants of the Lithuanian national revival.

10. Holy Trinity Church and Basilian Monastery (Aušros Vartų St. 7)

When the Tsar's authorities traced down secret student societies, the hugest European political student trial began in Vilnius in 1823. A. Mickiewicz, I. Domeika and other Filomats and Filarets were imprisoned in the Basilian covenant then used for a prison. A. Mickiewicz depicted this in his poem "All Soul's Day", the events are commemorated by memorial plaques and the exposition of "Conrad's Cell".

11. Gates of Dawn (Aušros Vartų St. 12)

The Chapel of the Gates of Dawn is one of the most sacred places in Lithuania, famous throughout Europe

Polish Cultural Heritage in Vilnius

Churches, monasteries and monuments of Vilnius testify to the close historical and cultural ties between Lithuanians and Poles. Also today pilgrims travel to Vilnius to view the magical painting of the Mother of God.

1. S. Moniuszko Square and Monument

In the square opposite St. Catherine's Church and the Benedictine Monastery, there is a bust of Stanislaw Moniuszko (sculptured by B. Balzukevičius) dating back to 1922. S. Moniuszko was a famous Polish composer, who lived in Vilnius between 1840 and 1858. He was author of the opera "Halka" (produced in Vilnius), "Grafienė" ("Countess") and other operettas, ballets and cantatas based on themes of Lithuanian mythology.

2. Church of the Holy Spirit (Dominikonų St. 8)

This church edges impressively into the cramped Old Town. At the end of the 17th century a Baroque reconstruction of the church was carried out. It comprises a basilica of an impressive size, shaped after a Latin cross, with frescos covering its dome, arcs and walls. Dominican monks settled here at the beginning of the 16th century. However, later, Tsarist authorities transformed the monastery into a prison, where Lithuanian and Polish patriots—members of the filarets society and participants of uprisings—were held. Pope John Paul II met with Polish Catholics and celebrated Mass in the Holy Spirit Church in 1993.

3. Temple of Divine Mercy (Dominikonų St. 12)

This Gothic church was already established in the 15th century and was reconstructed after fires in the middle of the 18th century. The Tsarist authorities transformed the church into an Orthodox temple; however, later it was returned to the Catholics. It is home to the Divine Mercy picture drawn by artist E. Kazimirovskis on the basis of the vision by St. Faustina.

4. Vilnius University (Universiteto St. 3)

Ph. +370 5 268 7298, open: I–VI 9.00–18.00 (Summer) I–VI 9.30–17.30 (Winter)

The University ensemble developed in the 16th

mis suteikiant Aušros Vartų Dievo Motinai Gailėstingumo Motinos titulą, 1993 m. Aušros Vartų koplyčioje lankėsi popiežius Jonas Paulius II.

12. Šv. Apaštalo Petro ir Pauliaus bažnyčia (Antakalnio g. 1)

Garsiausia barokinė Vilniaus bažnyčia pastatyta 1668–1686 m., tačiau interjero puošybos darbai vyko iki 1704 m. Bažnyčioje yra daugiau kaip 2000 balto stiuکو statulų. Tikintieji gerbia stebuklingus Švč. Maloningosios Dievo Motinos paveikslą ir Madrido Kristaus statulą, 1993 m. bažnyčioje lankėsi popiežius Jonas Paulius II.

13. Rasų kapinės (Rasų g.)

Žymiausias Vilniaus kapinės pradėjo veikti 1801 m. Jų centre – neogotikinė bažnyčia (archit. T. Tiškevis). Priešais centrinį įėjimą palaidoti 1919–1920 m. ir 1944 m. žuvę Lenkijos kariai. Memorialo centre, po juodo granito plokštės, palaidota Jozefo Pilsudskio motina ir jo paties širdis.

14. Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) bažnyčia (Kalvarijų g. 225) ir Vilniaus Kalvarijos

Bažnyčia pastatyta 1669 m., vėliau perstatyta vėlyvojo baroko stiliu. Netoli bažnyčios yra Vilniaus Kalvarijos – 35 Kryžiaus kelio koplytėlės, išdėstytos atkartojant Kristaus kelią, 1963 m. koplytėlės Sovietų valdžios įsakymu išsprogintos, 2002 m. atstatytos.

15. Pranciškonų bažnyčia (Trakų g. 9/1)

Švč. Mergelės Marijos Dievo Motinos Emimo į dangų (Pranciškonų) bažnyčia yra gotikinė (išlikę kristoliniai skliautai), tačiau su XVIII a. įgytomis barokinėmis formomis. Koplyčioje yra Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo skulptūra, vadinama Baltąja Mergele. Greta bažnyčios – buvęs pranciškonų konventualų vienuolynas.

16. J. Pilsudskio namas (Bokšto g. 8)

Šiame name gyveno Lietuvoje gimęs ir augęs komendantas Jozefas Pilsudskis, prie Vyslos sustabdęs bolševikus ir su savo kariais atkūręs nepriklausomą Lenkiją.

Lenkų kultūrinis palikimas Vilniuje

Bažnyčios, vienuolynai, paminklai liudija apie glaudžiai susijusią lietuvių ir lenkų tautų praeitį. Ir šiandien maldininkai keliauja į Vilnių išvysti stebuklingą Dievo Motinos paveikslą.

1. S. Moniuškos skveras ir paminklas (Vilniaus g.)

Priešais Šv. Kotrynos bažnyčią esančiame skverelyje stovi Stanislovo Moniuškos biustas (skulpt. B. Balzukevičius), pastatytas 1922 m. S. Moniuška – žymus lenkų kompozitorius, 1840–1858 m. gyvenęs Vilniuje, operų „Halka“ (pastatyta Vilniuje), „Grafienė“ ir kitų operėlių, baletų, kantatų lietuvių mitologine tematika autorius.

2. Šv. Dvasios bažnyčia (Dominikonų g. 8)

Paskutinį kartą bažnyčia atstatyta XVIII a. viduryje po gaisro. Bažnyčioje yra vėlyvojo baroko altorių ir sakytos-klausytos ansamblių, daugybė vertingų paveikslų, meistro A. Kasperinio vargonai, skliautuose ir kupole – XVII–XIX a. freskos. Bažnyčios rūšiai ir vienuolynas XIX a. buvo naudojami kaip kalėjimas, kuriame buvo kalinami slapty Vilniaus universiteto draugijų nariai ir 1863 m. skilėliai. Vienas iš jų buvo ir vėliau šventuoju tapęs Juozapas Kalinowski. 1993 m. popiežius Jonas Paulius II bažnyčioje susitiko su Lietuvos lenkais ir aukėjo Šv. Mišias.

3. Dievo Gailėstingumo šventovė (Dominikonų g. 12)

Gotikinė bažnyčia šioje vietoje stovėjo jau XV a., rekonstruota – po XVIII a. vidurio gaisrų. Carinė valdžia šventovę pertvarkė į cerkvę, vėliau sugrąžinta katalikams. Šioje bažnyčioje yra „Dievo Gailėstingumo“ paveikslas, dailininko E. Kazimirovskio nutapytas pagal Šv. Faustinos regėjimą.

4. Vilniaus universitetas (Universiteto g. 3)

Lankytojų tarmybos tel. +370 5 268 7298, darbo laikas: I–VI 9.00–18.00 (vasara) I–VI 9.30–17.30 (žiema) Universiteto ansamblis susiformavo XVI–XIX a. Universitetas garsėja 13 uždarų kiemu, Šv. Jonų bažnyčia (XIV–XVIII a.) ir aukščiausia miesto varpinė (XVII–XVIII a.). Didysis kiemas, dar vadinamas pirmojo universiteto rektorijos P. Skargos vardu. Kiemą supančiose arkadose yra paminklinės lentos

žymies universiteto auklėtiniams ir profesoriams. Universiteto klestėjimo laikotarpiai XIX a. pradžioje čia dėstė žymūs lenkų mokslininkai J. ir A. Sniadeckiai, istorikas J. Lelevelis ir kiti. Veikė slaptos studentų organizacijos – filomatai, filaretai. 1919–1939 m. ši aukštoji mokykla vadinta Stepono Batoro universitetu.

5. Šv. Kryžiaus bažnyčia (S. Daukanto a. 1)

Manoma, kad Šv. Kryžiaus bažnyčia pastatyta XIV a. vienuolių pranciškonų nužudymo vietoje, kur vėliau ištryško stebuklingas šaltinėlis. XVII a. iš Lenkijos atvykę vienuoliai bonifratrai bažnyčią perstatė iš gyvenamojo namo. Jie įsteigė spitolę, kur buvo gydomi ir sergantieji psichinėmis ligomis. Sovietmečiu bažnyčia buvo paversta koncertų sale, vėliau bažnyčia ir stebuklingu laikomas Švč. Marijos Snieginės (bonifratrų Dievo Motinos) paveikslas gražinti tikintiesiems.

6. Šv. Stanislovo ir Šv. Vladislavo Arkikatedra bazilika (Katedros a. 1)

Tai svarbiausia Lietuvos bažnyčia, pastatyta pagoniškos Perkūno šventyklos vietoje po Lietuvos krikšto. XVIII a. pabaigoje architektas L. Gucevičius katedrą perstatė klasicizmo stiliu, išsaugant ir baroko šedevrą – Šv. Kazimiero koplyčią. Čia esančiame sidabriname sarkofage išlisi Lietuvos ir Lenkijos šventojo globėjo palaikai. Katedros požemiuose esančiame mauzoliejuje išlisi Lenkijos karaliaus, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro Jogailaičio ir Lenkijos karaliaus, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Žygimanto Augusto dviejų žmonų – Elžbietos Habsburgaitės ir Barbaros Radvilaitės palaikai ir Lenkijos karaliaus Vladislavo Vazos širdis. Sovietmečiu uždaryta ir koncertų bei parodų sale paversta katedra vėl grįžo tikintiesiems tik Lietuvai atgavus nepriklausomybę. Ant bažnyčios frontono skulptorius S. Kuzma atkūrė ir sovietmečiu sunaikintas Šv. Stanislovo, Šv. Elenos ir Šv. Kazimiero statulas. 1993 m. katedroje lankėsi popiežius Jonas Paulius II.

7. Adomo Mickevičiaus muziejus (Bernardinų g. 11)

Tel. +370 5 279 1879, darbo laikas: II–V 10.00–17.00, VI–VII 10.00–14.00
Lietuvių kilmės lenkų poetas, romantikas A. Micke-

11. Aušros Vartai (Aušros Vartų g. 12)

Aušros Vartų koplyčia – švenčiausia Lietuvos vieta, į kurią veda daugelio kraštų piligrimų keliai. Koplyčioje esantis renesansinis Švč. Mergelės Marijos, Dievo Motinos paveikslas garsėja stebuklais. Jis pieštas XVII a. pradžioje tempera ant ažuolinių lentų, dailininkas nežinomas. XVII–XVIII a. Vilniaus auksakaliai paveikslą papuošė sidabrinu paausuotu rūbu. XX a. paveikslas du kartus vainikuotas popiežiaus karūno-

VILNIAUS TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS / VILNIUS TOURIST INFORMATION CENTRE

Pagrindinis biuras / Main Office,

Vilniaus 22, LT–01119 Vilnius
Tel. +370 5 262 9660
Faks. / Fax +370 5 262 8169
El. paštas / E-mail tic@vilnius.lt

Didžioji 31,

(Vilniaus rotušė) / (Town Hall)
Tel. +370 5 262 6470

Geležinkelio 16,

(Geležinkelio stotis) / (Railway Station)
Tel. +370 5 269 2091

Šventaragio 2,

(Informacijos paviljonas Katedros aikštėje) / (Info Pavilion in Cathedral Square)

Darbo laikas / Working hours:
I–VII 9.00–18.00

Rodūnios kelias 2,

(Vilniaus oro uostas) / (Vilnius Airport)
Tel. +370 5 230 6841

Darbo laikas / Working hours:
I–VII 9.00–21.00

www.vilnius-tourism.lt
www.vilnius-events.lt
www.vilnius-convention.lt

Vilniaus turizmo informacijos centras neprisiima atsakomybės dėl spausdinimo klaidų ar neatitiktimų, atsiradusių kintant informacijai / Vilnius Tourist Information Centre accepts no responsibility for changes, typesetting or printing errors.

Pirmą kartą leidiniai parengti 2008 m. įgyvendinant projektą „Naujos turizmo galimybės Vilniaus mieste“, finansuojamą ES struktūrinių fondų lėšomis.
For the first time the publication was prepared in 2008, while implementing the project "New Tourism Opportunities in the City of Vilnius", funded by EU Structural Funds.

Polnisches Kulturerbe in Vilnius

Kirchen, Klöster und Denkmäler sind Zeugen der eng verflochtenen Geschichte des litauischen und des polnischen Volkes. Auch heute kommen zahlreiche Pilger nach Vilnius, um das wunderwürdige Bild der Mutter Gottes anzubeten.

1. Parkanlage und das S. Moniuszko Denkmal (Vilniaus Str.)
 Mitten in der Parkanlage vor der Katharinen Kirche steht die Büste von Stanislaw Moniuszko (Bildhauer B. Balzukewicz), die 1922 enthüllt wurde. S. Moniuszko ist ein berühmter polnischer Komponist, der in den Jahren 1840–1858 in Vilnius lebte, und der Autor der Opern „Halka“ (in Vilnius uraufgeführt) und „Die Gräfin“ sowie von Operetten, Ballettmusik und Kantaten zur Thematik der litauischen Mythologie war.

2. Kirche des Heiligen Geistes (Dominikonų Str. 8)
 Die Kirche ist imposant in den engen Raum der Altstadt eingetüt. Ende des 17. Jh. wurde sie im Barockstil rekonstruiert. Es handelt sich bei der Kirche um eine kreuzschiffartige Basilika. Die Kuppel, das Gewölbe und die Wände sind im Inneren mit Maleisen bedeckt. Die Dominikaner richteten sich hier Anfang des 16. Jh. ein. Während der Zarenzeit wurde das Kloster in ein Gefängnis verwandelt, in dem litauische und polnische Freiheitskämpfer – Philareten sowie ehemalige Aufständische eingekerkert wurden. 1993 traf der Papst Johannes Paul II in der Kirche des Heiligen Geistes Katholiken der polnischen Gemeinde und feierte eine Messe.

3. Kirche der Barmherzigkeit Gottes (Dominikonų Str. 12)
 Bereits im 15. Jh. stand an dieser Stelle eine gotische Kirche, deren Rekonstruktion nach den Stadtbränden Mitte des 18. Jh. erfolgte. Das Zarenregime verwandelte diese in eine russisch-orthodoxe Kirche. Später ging sie in die Hände der Katholiken über. In dieser Kirche befindet sich das Gemälde der „Barmherzigkeit Gottes“, welches vom Maler E. Kazimirovski nach einer Vision der heiligen Faustyna gemalt wurde.

4. Kathedrale heiligen Stanislaus und Wladislaus (Katedralenplatz. 1)
 Das ist die wichtigste Kirche Litauens, erbaut nach der Christianisierung Litauens an der Stelle des heidnischen Heiligtums des Perkūnas. Ende des 18. Jh. baute der Architekt L. Gucevičius sie im Stil des Klassizismus um, wobei auch ein Meisterwerk des Barock – die Kapelle des hl. Kasimir – bewahrt wurde. In dem hier befindlichen silbernen Sarkophag ruhen die Überreste der heiligen Beschützer Litauens und Polens. Im dort befindlichen Mausoleum ruhen die sterblichen Überreste Alexanders des Jagiellonen, des Großfürsten von Litauen und Königs von Polen, zweier Frauen des Sigismunds II. Augusts, des Königs und Großfürsten von Polen-Litauen, Elisabeth von Habsburg und Barbara Radziwiłł und das Herz des polnischen Königs Wladislaw Wasa. Nachdem Litauen seine Unabhängigkeit wiedererlangt hatte, wurde die in den Sowjetzeiten als Konzert- und Ausstellungssaal genutzte Kathedrale den Gläubigen zurückgegeben. Auf dem Kirchengiebel wiedererrichtete der Bildhauer S. Kuzma die in den Sowjetzeiten niedergelassenen Statuen des hl. Stanislaus, der hl. Helena und des hl.

Kasimir (Schöpfer K. Jelskis). 1993 besuchte Papst Johannes Paul II. die Kathedrale.

7. Adam Mickiewicz Museum (Bernardinų Str. 11)
 Tel. +370 5 261 8836, Öffnungszeiten: I–V 10.00–17.00, VI–VII 10.00–14.00
 Der polnische Dichter litauischer Herkunft und Romantiker A. Mickiewicz studierte an der Universität Vilnius. Als er 1823 in einem Haus in der Bernardinų Straße lebte, arbeitete er an seinem Poem „Grażyna“. Heute besteht hier das A.-Mickiewicz-Museum. An die Orte, wo der Dichter in Vilnius lebte, erinnern sieben Gedenktafeln.

8. Denkmal für A. Mickiewicz (Maironio Str.)
 Das Denkmal des berühmten polnischen Dichters Adam Mickiewicz (Bildhauer G. Jokūbonis) wurde 1984 enthüllt. Rings um das Denkmal befinden sich Reliefplatten, die Szenen aus seinem Werk „Totenfeier“ (Bildhauer H. Kuna) darstellen.

9. Häuser von J. Slowacki und I. Kraszewski (Pilies Str. 22, 24)
 In der Pilies Straße 22 befand sich das Haus, das zur Universität Vilnius gehörte. Hier wohnte Professor Euzebiusz Slowacki. Sein Sohn, der Dichter Juliusz Slowacki verbrachte in Vilnius 15 Jahre und studierte an der Universität. Hier schrieb er seine ersten Werke. Im Hof des Hauses befinden sich eine Gedenktafel und seine Büste. In der Pilies Straße 24 ist ein gotisches Haus aus dem 16. Jh. Hier wohnte der polnische Schriftsteller Ignacy Kraszewski in den Jahren 1830 bis 1835. Ihm verdanken wir viele Abhandlungen zu den Themen der litauischen Geschichte und Mythologie. Kraszewski pflegte enge Kontakte zu den aktiven Mitgliedern der Widerstandskämpfer.

10. Kirche der heiligen Dreieinigkeit und Basilianer Kloster (Aušros Vartų Str. 7)
 Als die zaristische Regierung 1823 die geheime Studentenvereinigung aufspürte, begann in Vilnius die größte politische Studentenbewegung Europas. In dem in ein Gefängnis umgewandelten Basilianerkloster wurden A. Mickiewicz, I. Domeika und andere Philomaten und Philareten eingesperrt. An das Poem „Allerseelen“, das A. Mickiewicz hier schrieb,

erinnern eine Gedenktafel und die Ausstellung in der „Konradzelle“.

11. Aušros Vartai (das Tor der Morgenröte) (Aušros Vartų Str. 12)
 Die Kapelle des Tores der Morgenröte ist einer der heiligsten Orte in Litauen. Hierher führen die Wege der Pilger aus vieler Länder. Das in der Kapelle befindliche Gemälde der heiligen Jungfrau Maria im Renai-ssancesstil ist durch seine Wunder bekannt. Es ist Anfang des 17. Im 17.–18. Jh. verzierten Goldschmiede von Vilnius das Bild mit einer vergoldeten Silberbohle. Im 20. Jh. hat das Gemälde 2 Kronen von den Päpsten bekommen und den Titel die Barmherzige Mutter Gottes vom Tor der Morgenröte. 1993 besuchte Papst Johannes Paul II die Kapelle im Tor der Morgenröte.

12. Peter und Paul Kirche (Antakalnio Str. 1)
 Die berühmteste Barockkirche in Vilnius wurde von 1668 bis 1686 erbaut, doch die Arbeiten an der Ausschmückung des Interieurs dauerten bis 1704. In der Kirche gibt es mehr als 2000 weiße Stuckstatuen. Die Gläubigen verehren das wundersame Bild der hl. Mutter der göttlichen Gnade und die Madrider Christusstatue. 1993 besuchte Papst Johannes Paul II. die Kirche.

13. Rasos Friedhof (Rasu Str.)
 Der bekannteste Friedhof von Vilnius wurde im Jahre 1801 angelegt. Im Zentrum des Friedhofs befindet sich eine neogotische Kirche (Architekt T. Tiszceki). Vor dem Haupteingang sind in den Jahren 1919–1920 und 1944 gefallene polnische Soldaten beigesetzt. Im Zentrum der Gedenkstätte sind unter der schwarzen Granitplatte die Mutter von Josef Pilsudski sowie sein Herz beigesetzt.

14. Kirche der Auffindung des heiligen Kreuzes (Kalvarienkirche) (Kalvarijų Str. 225) und die Kalvarien von Vilnius
 Die Kirche wurde 1669 gebaut und später im Spätbarockstil umgebaut. Umweit der Kirche liegen die Kalvarien von Vilnius – 35 Kreuzwegkapellen, die den Lebensweg Christus darstellen. Die Kapellen wurden auf Anordnung der Sowjetmacht 1963 gesprengt. 2002 wurden sie komplett wieder aufgebaut.

15. Franziskanerkirche (Trakų Str. 9/1)
 Die Mariä Himmelfahrtskirche (Franziskanerkirche) ist im gotischen Stil erbaut (das Sterngewölbe ist erhalten geblieben). Infolge des Umbaus im 18. Jh. hat sie barocke Züge erhalten. In der Kapelle gibt es eine Skulptur der hl. Jungfrau Maria der unbefleckten Empfängnis, genannt die Weiße Jungfrau. Neben der Kirche ist das ehemalige Kloster der Franziskaner-Konventualen.

16. J. Pilsudski Haus (Bokšto g. 8)
 In diesem Haus hat der polnische Staatsmann Josef Pilsudski gewohnt, der litauische Vorfahren hatte.

Polnisches Kulturerbe in Wilno

Kościóły, klasztory, pomniki przypominają o ścisłych związkach Litwinów i Polaków w przeszłości. Także dzisiaj wiemy z Polski przybywają do Wilna, by na własne oczy zobaczyć wizerunek Ostrobramskiej i pomodlić się przy cudownym obrazie.

1. Skwer i pomnik S. Moniuszki (ul. Vilniaus)
 Na skwerze naprzeciwko kościoła św. Katarzyny znajduje się popiersie Stanisława Moniuszki dłuta B. Balzukiewicza (pomnik odsłonięto w 1922 r.). S. Moniuszko, znany polski kompozytor, w latach 1840–1858 mieszkał w Wilnie. Skomponował tu operę „Halka“ (premiera w Wilnie), „Hrabina“ i oraz inne dzieła – operetki, utwory baletowe, kantaty na tematy z mitologii litewskiej.

2. Kościół św. Ducha (ul. Dominikonų 8)
 Imponująca bryła świątyni, wynosząca się ku górze ponad ciasną przestrzeń Starówki, jest owocem przebudowy kościoła w stylu barokowym, przeprowadzonej z końcem XVII wieku. W kościele znajduje się późnobarokowy zespół ołtarzy, ambony i konfesjonalu, mnóstwo cennych obrazów, organy mistrza A. Casparianiego, sklepienia i kopułę zdobłą XVIII–XIX wieczne freski. Klasztor dominikanów założono tu w XVI wieku. Władze carskie zamieniły klasztor na więzienie, w którym osadzono litewskich i polskich patriotów – filaretów oraz powstańców z 1863r. Jednym z nich był Józef Kalinowski, który później został świętym. W 1993 roku w kościele św. Ducha spotkał się z polskimi katolikami papież Jan Paweł II, odprawił tu także Mszę Świętą.

6. Bazylika archikatedralna św. Stanisława i św. Władysława (pl. Katedros 1)
 To najważniejszy kościół na Litwie, zbudowany po chrzcie Litwy w miejscu pogańskiej świątyni Perkunasa. Pod koniec XVIII w. architekt W. Gucewicz przebudował katedrę w stylu klasycyzmu, zachował jednak barokowe arcydzieło – kaplicę Św. Kazimierza. Tu w srebrnym sarkofagu spoczywają szczytliwi małżeństwo patrona Polski i Litwy. Także, w królewskim mauzoleum, spoczywa król polski i wielki książę litewski Aleksander Jagiellończyk, oraz dwie żony króla polskiego i wielkiego księcia litewskiego Zygmunta Augusta – Elżbieta Habsburżanka i Barbara Radziwiłłówna i serce króla Polski Władysława IV Wazy. W czasach sowieckich zamknięta i zamieniona na salę koncertowo-wystawową katedra wróciła do wiernych dopiero po odzyskaniu przez Litwę niepodległości. Rzeźbiarz S. Kuzma odtworzył na frontonie kościoła zniszczone w czasach sowieckich figury Św. Stanisława, Św. Heleny i Św. Kazimierza (aut. K. Jelski). W 1993 r. katedrę odwiedził papież Jan Paweł II.

7. Muzeum Adama Mickiewicza (ul. Bernardinų 11)
 Tel. +370 5 261 8836, godziny otwarcia: I–V 10.00–17.00, VI–VII 10.00–14.00.
 Polski poeta litewskiego pochodzenia, romantyk A. Mickiewicz studiował na Uniwersytecie Wileńskim. W 1823 r. mieszkał w domu przy ulicy Bernardyńskiej

4. Uniwersytet Wileński (ul. Universiteto 3)
 Obsługa turystyczna tel. +370 5 268 7298; otwarte dla zwiedzających: I–VI 9.00–18.00 (latem), I–VI 9.30–17.30 (zimą).
 Zespół uniwersytetu ukształtował się w wiekach XVI–XIX. Uniwersytet słynie z 13 zamkniętych dziedzińców, kościoła św. Jana (XIV–XVIII w.) i najwyższej w mieście dzwonnicy (XVII–XVIII w.). Wielki dziedzińiec, nazywany jest jeszcze imieniem pierwszego rektora uniwersytetu P. Skargi. W otaczających dziedzińcach arkadach znajdują się tablice pamiątkowe poświęcone słynnym wychowankom i profesorom uniwersytetu. W okresie rozkwitu uniwersytetu na początku XIX w. wykładali tu słynni polscy naukowcy J. i A. Śniadeccy, historyk J. Leleweł i inni. Działają tajne organizacje studenckie – filmoci, fileroci. W latach 1919–1939 uczelnia tę nazywano Uniwersytetem Stefana Batorego.

8. Pomnik Adama Mickiewicza (ul. Maironio)
 Pomnik sławnego poety, dzieło G. Jokūbonisa, odsłonięto w 1984 r. Wokół niego umieszczono płyty z plaskorzeźbami na tematy z „Dziadów“ (rzeźb. H. Kuna).

9. Domy Juliusza Slowackiego i Józefa Ignacego Kraszewskiego (ul. Pilies 22 i 24)
 Na ul. Pilies znajduje się budynek Uniwersytetu Wileńskiego, w którym mieszkał prof. Euzebiusz Slowacki z synem Juliuszem, późniejszym poetą. W Wilnie J. Slowacki mieszkał 15 lat, ukończył Uniwersytet Wileński i tutaj napisał swoje pierwsze utwory. Na podwórzu domu znajduje się pamiątkowa tablica i popiersie. Przy ul. Pilies 24 stoi gotycki dom z XVI wieku, w którym w latach 1830–1835 mieszkał Józef J. Kraszewski. Pisał on dużo na temat historii i mitologii litewskiej, współpracował z działaczami litewskiego odrodzenia narodowego.

10. Kościół św. Trójcy i klasztor Bazylianów (ul. Aušros Vartų 7)
 Gdy władze carskie wysiedliły tajne towarzystwa studenckie, w 1823 r. w Wilnie narodził się największy proces sądowy studencki w Europie. W zamienionym na więzienie klasztorze bazylianów więziono A. Mickiewicza, I. Domejkę i in. filomatów i filaretów. A. Mickiewicz pisze o tym w „Dziadach“, wydarzenia te upamiętniają także tablice pamiątkowe oraz ekspozycja w „Celi Konrada“.

11. Ostra Brama (ul. Aušros Vartų 12)
 Kaplica Ostrobramska jest jednym z najświętszych miejsc na Litwie. Wiodą do niej szlaki pielgrzymów z wielu krajów. Znajdujący się tutaj obraz Najświętszej Marii Panny, Madonny Wileńskiej, słynie cudami. Obraz został namalowany w pierwszej ćwierci XVII w. temperą na dębowych deskach. W XVII–XVIII ww.

wileńscy złotnicy ozdobili obraz srebrną połączoną sztafą. W XX stuleciu był dwukrotnie koronowany papieskimi koronami, a matka Boska Ostrobramska otrzymała tytuł Matki Miłosierdzia. W 1993 roku w Kaplicy Ostrobramskiej modlił się papież Jan Paweł II.

12. Kościół św. Apostolów Piotra i Pawła (ul. Antakalnio 1)
 Najśłynniejszy barokowy kościół w Wilnie wybudowano w latach 1668–1686, jednak prace zdobnicze wewnątrz trwały do 1704 r. W kościele zobaczycie ponad 2000 posągów z białego stiuku. Wierni czczą cudowny obraz Najświętszej Marii Panny Łaskawej i figurę Jezusa Nazareńskiego. W 1993 r. kościół odwiedził papież Jan Paweł II.

13. Cmentarz na Rossie (Rasu kapinės, ul. Rasu)
 Jest to najśłynniejszy cmentarz w Wilnie. Otwarto go w 1801 r. Pośrodku nekropoli stoi neogotycka kaplica (rzeźb. T. Tyszceki). Naprzeciwko głównego wejścia są pochowani polscy żołnierze, którzy polegali w l. 1919–1920 i w 1944. Pomiedzy grobami wojskowymi, w centralnym miejscu, pod czarną granitową płytą spoczywa matka Józefa Pilsudskiego i jego serce.

15. Kościół Znalezienia Krzyża Świętego i Kalwaria Wileńska (ul. Kalvarijų 225)
 Świątynię zbudowano tu w 1669, później została przebudowana w stylu barokowym. Nieopodal kościoła znajduje się Kalwaria Wileńska – Droga Krzyżowa z 35 kapliczkami, opowiadającymi o przebiegu męczeńskiej drogi Chrystusa. W 1963 r. władze sowieckie nakazały zniszczyć kapliczki; odbudowano je w 2002 r.

15. Kościół Franciszkanów (ul. Trakų 9/1)
 Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (Franciszkanów) jest świątynią gotycką – do dziś można tu podziwiać kryształowe sklepienia, która w XVIII w. zyskała rysy barokowe. W kaplicy znajduje się figura Najświętszej Marii Panny Niepokalanie Poczętej, zwanej Białą Panią. Obok kościoła – dawny klasztor franciszkanów konwentualnych.

16. Dom Józefa Pilsudskiego (ul. Bokšto 8)
 W tym domu mieszkał urodzony i wychowany na Litwie marszałek Józef Pilsudski, który na Wisłą postrzelał bolszewików i wraz ze swymi żołnierzami odrzodził niepodległą Polskę.